

Nr 24.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående upphävande av 16 § 2 mom. 1947 års allmänna familjepensionsreglemente.

I en inom andra kammaren under nr 279 väckt motion, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har fru *Gärde Widemar* jämte två av kammarens övriga ledamöter hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att 16 § 2 mom. måtte utgå ur 1947 års allmänna familjepensionsreglemente».

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 16 § 2 mom. i 1947 års allmänna familjepensionsreglemente skall i vissa fall en reduktion ske av den familjepension eller familjelivränta, som utgår efter avliden befattningshavare. Där vederbörande efterlevande själv innehar med tjänstepensionsrätt förenad anställning eller åtnjuter antingen tjänstepension eller tjänstelivränta eller ock familjepension eller familjelivränta enligt familjepensionsreglementet eller andra familjepensionsbestämmelser såsom anhörig till annan befattningshavare, skall nämligen familjepensionen eller livränteförmånen, där ej Kungl. Maj:t i särskilt fall annorlunda förordnar, minskas med en fjärdedel, dock högst med beloppet av den förmån, som föranleder minskningen.

Ifrågavarande stadgande, som med oförändrat innehåll överförts till 1947 års reglemente från 1941 års allmänna familjepensionsreglemente, leder sitt ursprung från 1936 års allmänna familjepensionsreglemente. På hemställan av *bankoutskottet vid 1936 års riksdag* (utl. nr 75) beslöt nämligen riksdagen, att under 5 § 5 mom. av Kungl. Maj:ts förslag till reglemente skulle intagas en reduktionsregel, enligt vilken i här avsedda fall familjepensionen skulle minskas med den däri ingående rörliga pensionsdelen jämte så stor del av 120 kronor, som den i pensionen ingående fasta pensionsdelen utgjorde av familjepensionsunderlaget. Såsom motivering för stadgandet anförde utskottet i huvudsak följande:

Utskottet hade uppmärksammat, att rätt till familjepension kunde tillkomma den, som åtnjöte lön eller tjänstepension för egen statstjänst. Till den del familjepensionen ansåges täckt av familjepensionsavdragen, kunde väl knappast befogade erinringar framställas häremot, men det syntes icke påkallat att pensionsförmånerna i sådana fall utökades genom statsbidrag. Kungl. Maj:ts förslag innebure, att förmånerna komme att utgå oavkortade och således innefatta statsbidrag dels i form av en rörlig pensionsdel och dels såtillvida att i familjepensionsunderlagen inginge ett belopp av 120 kronor, som beräknades icke skola täckas av pensionsavdragen. Enligt utskottets mening borde i berörda fall de andelar av dessa statsbidrag, som belöpte å vederbörandes pensionslott, icke utgå.

I *propositionen nr 339/1941* angående nytt familjepensionsreglemente föreslog Kungl. Maj:t, att nyssnämnda reduktionsregel skulle ersättas med den nu gällande, enligt vilken reduktion i här avsedda fall, med tillämpning av kvotdelsprincipen, skall ske med en fjärdedel av familjepensionsunderlaget. Härigenom skulle, framhölls i propositionen, reduktionen bli mera likvärdig såväl vid skilda lönenivåer som i olika levnadskostnadslägen. Den nya regeln innebar dock en viss skärpning i förhållande till den tidigare föreskriften. *Statskontoret* m. fl. myndigheter hade för sin del ansett, att med hänsyn till familjepensionens karaktär av en av befattningshavarna själva kollektivt bekostad försäkring den egentliga familjepensionen under alla förhållanden borde lämnas helt orörd. Ansågs emellertid en reduktion av familjepensionsförmånerna böra ske, borde densamma begränsas till de fall och de statliga tilläggsförmåner, som angåves i då gällande bestämmelser.

I den föreliggande motionen framhålles, att tillämpningen av nu gällande reduktionsregel i vissa fall medfört otillfredsställande resultat. Bestämmelsen innebure sålunda, att änkor eller änklingar efter statstjänstemän, därest de själva innehade pensionsberättigande statsanställning, komme i sämre läge än om de vore extra tjänstemän eller innehade privat eller kommunal anställning. I samma mån som kategorien gifta kvinnliga befattningshavare vuxit, hade verkningarna av reduktionsregeln fått allt större praktisk betydelse. Enligt motionärernas uppfattning syntes, bl. a. med hänsyn till att pensionsförmånerna numera kommit att betraktas som intjänade löneförmåner, anledning saknas att bibehålla bestämmelsen i fråga.

Utskottet. I likhet med motionärerna hyser utskottet den uppfattningen, att tillämpningen av 16 § 2 mom. i 1947 års allmänna familjepensionsreglemente kan vara ägnad att i vissa fall leda till obilliga resultat. Det synes därför kunna förtjäna övervägas, huruvida bestämmelsen — rörande vars berättigande delade meningar kommit till uttryck vid dess införande år 1941 — bör bibehållas i nuvarande utformning. Utskottet är dock icke berett att enbart på grundval av motionen tillstyrka ett upphävande eller en ändring av bestämmelsen i fråga. Spörsmålet härom bör först underkastas en utredning, vilken lämpligen bör ske i samband med den allmänna revision av de statliga pensionsreglementena, som torde komma att igångsättas inom en snar framtid. Då utskottet sålunda icke kan tillstyrka någon omedelbar åtgärd i motionens syfte får utskottet, med åberopande av det ovan anförda, hemställa.

att förevarande motion II: 279 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 mars 1949.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Leander, Näsgård*, Fahlander, Grym* och Andersson i Örnsköldsvik;

från andra kammaren: herrar Wiberg, Andersson i Munkaljungby*, Fröderberg*, Persson i Norrby, Bäckström*, Sköldin*, Johansson i Kalmar* och Hallberg.

*) Ej närvarande vid justeringen.